

Emprendre: persona emprenedora, habilitats i idees

Emprendre no és un do ni una loteria: és una manera de mirar el que t'envolta, unes habilitats que s'entrenen i un mètode per a convertir una molèstia quotidiana en alguna cosa que algú voldria pagar. Esta unitat desmunta els mites amb dades i et dona les ferramentes per a començar.

El marc de la unitat

SABERS BÀSICS

- Què és emprendre i les seues formes: autoemprenedoria, intraemprenedoria i social.
- Perfil i habilitats de la persona emprenedora: socials, cognitives i mentalitat.
- Creativitat i generació d'idees: brainstorming i SCAMPER.
- Anàlisi de l'entorn amb PESTEL i detecció d'oportunitats.
- Ètica, sostenibilitat i emprenedoria social.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

- Reconéixer les habilitats de la persona emprenedora i valorar que s'entrenen.
- Generar idees amb creativitat i analitzar l'entorn per a detectar oportunitats.
- Valorar la dimensió ètica, social i ambiental d'un projecte emprenedor.

Nude Project: dels mercadets a 50 milions

El 2018 Bruno Casanovas i Alex Benlloch, dos estudiants de Barcelona, van començar a estampar dessuadores i a vendre-les en mercadets i per Instagram. Sense diners, sense contactes ni formació empresarial, contant cada dia el que feien.

Facturació al voltant de 50 milions d'euros el 2024, segons l'empresa.

Botigues pròpies a Barcelona, Madrid i Ciutat de Mèxic, entre altres.

La major part de la seva clientela té entre 16 i 24 anys.

LA PREGUNTA

Què tenen Bruno i Alex que no tinga la resta de l'alumnat del teu institut?

§1

Què significa emprendre?

Més ample que muntar una empresa: tres ingredients i tres formes de fer-ho.

CONCEPTE CLAU

Iniciativa, recursos i risc

Emprendre és posar en marxa alguna cosa nova assumint el risc que isca malament. Pot ser una botiga o una app, però també una associació, un podcast o un projecte nou dins de l'empresa on treballes. Si falta un dels tres ingredients no hi ha emprenedoria: fer el que et manen no és iniciativa, una idea sense moure un dit no organitza res...

El que ho definix no és el resultat, sinó la combinació d'iniciativa, recursos i risc.

Tres formes d'emprendre

Autoemprenedoria

Crees el teu projecte, normalment com a autònom o xicoteta societat. Assumixes quasi tot el risc i et quedes quasi tot l'excedent. Internxt, València,...

Intraemprenedoria

Treballes per compte d'altri i lideres projectes nous dins de la teua organització. El risc és professional, no financer. El programa Zuritanken de Ferrovial.

Emprenedoria social

La finalitat principal és resoldre un problema social o ambiental i l'excedent es reinvertix en la missió. La Fageda, Garrotxa, 1982.

§ 2

Quatre mites, amb dades

*El que es conta en xarxes i pel·lícules
enfront del que mostren els estudis.*

El mite i el que diuen les dades

EL MITE

L'heroi solitari

Tot comença en un garatge

Són jóvens genis

Amen el risc

LA REALITAT

De dos a quatre fundadors i mentors externs

Habitacions, pisos compartits, coworkings i cafeteries

Edat mitjana de qui funda amb èxit: 45 anys

No l'amen: el calculen i limiten la pèrdua assumible

Nude Project són dos fundadors, van començar amb el que tenien i van limitar el que podien perdre.

45
anys

EDAT MITJANA DE QUI FUNDA
AMB ÈXIT

L'estudi d'Azoulay i altres (MIT, 2018)

Registres de 2,7 milions de fundadors als Estats Units: un fundador de 50 anys té quasi el doble de probabilitats d'èxit que un de 30. Amancio Ortega va obrir la primera botiga Zara als 39.

Abans d'invertir els seus estalvis en una idea, una persona es pregunta «quant em...

A Que ama el risc, com tot emprenedor

B La pèrdua assumible: risc calculat, no evitat

C Mentalitat fixa davant del fracàs

D Falta d'iniciativa

Solució: B. Qui emprén amb èxit no ama el risc: el calcula. Sarasvathy va anomenar pèrdua assumible decidir per endavant quant es pot perdre i no apostar més que això.

§ 3

Conéixer-se: el perfil i les habilitats

No existix l'emprenedor ideal. Existixen habilitats, i totes s'entrenen.

Habilitats socials i habilitats cognitives

AMB ALTRES PERSONES DAVANT

- Comunicació efectiva: titular, explicació i exemple, en eixe ordre.
- Escolta activa: reformular el que l'altre va dir abans de respondre.
- Treball en equip: rols clars i manera acordada de resoldre conflictes.

DINS DEL TEU CAP

- Creativitat: combinar el que ja existix d'una forma nova.
- Pensament crític: hi ha dades o només intuïció?, qui ho diu?
- Gestió emocional: sentir por i tot i així parlar bé.

Carol Dweck, Universitat de Stanford

Dècades d'investigació mostraren que la manera d'interpretar l'esforç i l'error prediu més que el quocient intel·lectual.

profedeconomia.es

Foto: Satheesh Gopalan, CC BY-SA 3.0 vía Wikimedia Commons

Mentalitat fixa i mentalitat de creixement: la diferència cap en una paraula, «encara».

RESILIÈNCIA

El fracàs és informació, no veredictes

Fracassar fa mal i costa diners, però en emprendre és estadísticament probable. Tres estratègies: separar la persona del projecte, escriure què esperàvem, què va passar i què faríem diferent, i reduir el cost del següent intent amb proves menudes. Edison ho resumia en una frase: «no he fracassat, he trobat 10.000 formes que no...

El pare de Sara Blakely preguntava en el sopar: «en què heu fracassat esta setmana?».

§ 4

Tindre idees: creativitat amb mètode

*Primer divergir per a tindre d'on triar;
després convergir per a triar bé.*

Brainstorming: les quatre regles que quasi ningú respecta

- Quantitat sobre qualitat: s'apunta tot, el brillant i l'absurd. Seleccionar ve després.
- Prohibit criticar mentre es generen idees: el «això no funcionaria» frena i autocensura.
- Les idees esbojarrades són benvingudes: és més fàcil domesticar una de disparatada que animar-ne una de tímida.
- Construir sobre les idees dels altres: millorar-les, combinar-les o portar-les en una altra direcció.
- Vint minuts ben fets donen entre 40 i 100 idees. Tres o quatre valdran, i això basta.

SCAMPER aplicat a l'entrepà del pati

CANVIAR, UNIR, PORTAR, AJUSTAR

- Substituir: el pa per un wrap; el plàstic per paper.
- Combinar: entrepà, fruita i aigua en un pack a preu tancat.
- Adaptar: comanda per avançat des del mòbil, com a les estacions.
- Modificar: versió mini per a picar; versió calenta a l'hivern.

REUTILITZAR, LLEVAR, REORDENAR

- Posar altres usos: berenar per als entrenaments, amb repartiment al poliesportiu.
- Eliminar: la cua, si s'ha demanat abans es recull en una safata amb nom.
- Reorganitzar: preparar per encàrrec i entregar a l'aula abans del pati.

Exercici 11.1: SCAMPER aplicat a la botella d'aigua reutilitzable

Un equip vol presentar un producte a la fira de l'institut i parteix de la botella d'aigua reutilitzable. Genereu una idea per lletra de SCAMPER i trieu la millor amb dos criteris: resol una molèstia...

Substituir i combinar: acer perquè no agafe sabor; marques d'hores per a saber quant has begut.

Adaptar i modificar: boqueta de ciclisme que s'obri amb les dents; botella plegable de silicona.

Altres usos, eliminar i reorganitzar: termos per a sopa; tap unit per una anella; obrir per la base per a netejar.

Elecció: el tap unit resol una molèstia que tothom reconeix i es prototipa amb una brida.

Descartada la plegable: exigix motles de silicona i un proveïdor. Parany habitual: triar la més espectacular.

En plena pluja d'idees algú proposa alguna cosa rara i una altra persona contesta «aix...

A Quantitat sobre qualitat

B Prohibit criticar durant la generació

C Construir sobre les idees dels altres

D Fixar la pregunta abans de començar

Solució: B. Criticar mentre es generen idees frena la velocitat i fa que la gent s'autocensure. Per a criticar està la fase de convergència, que ve després.

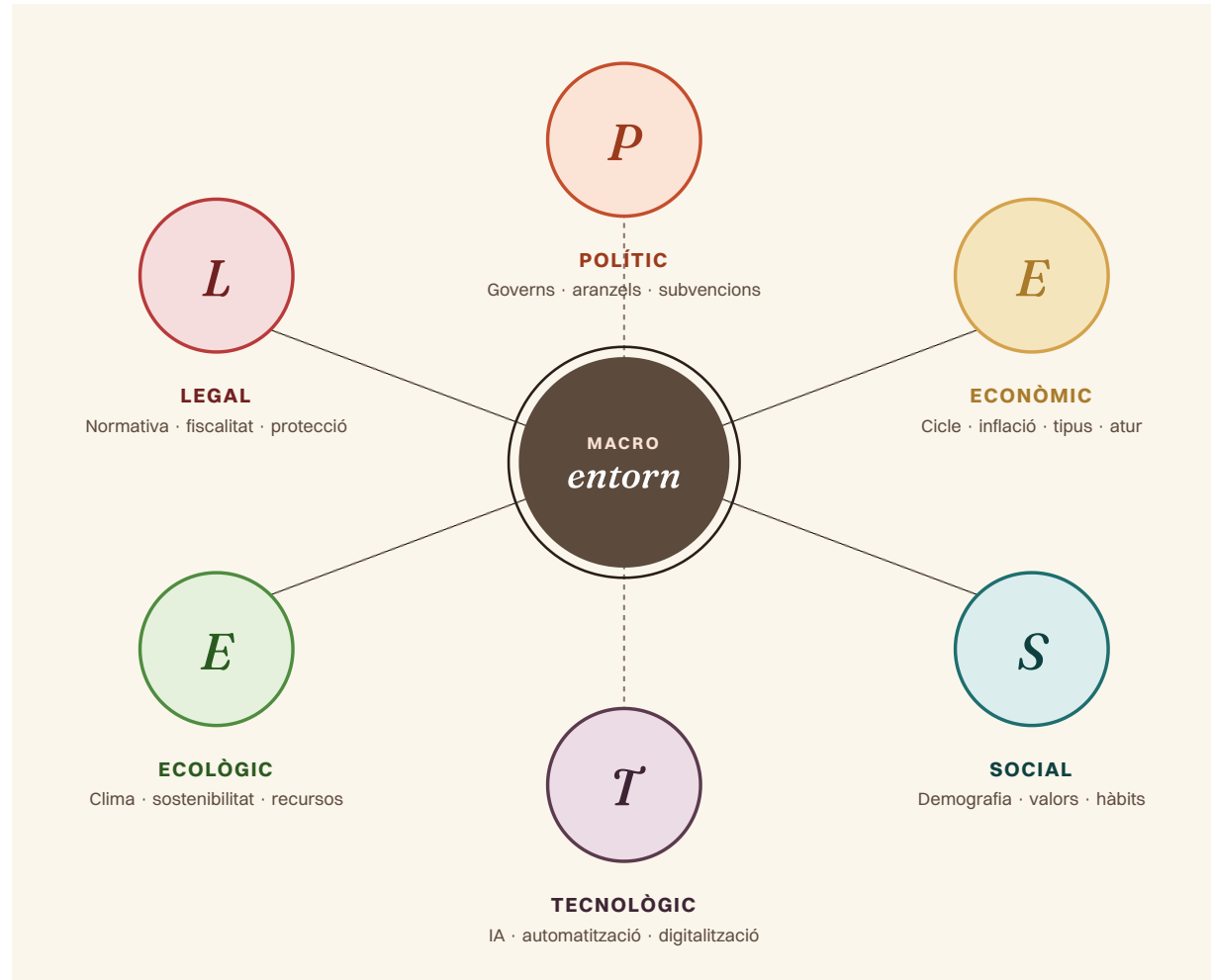

§ 5

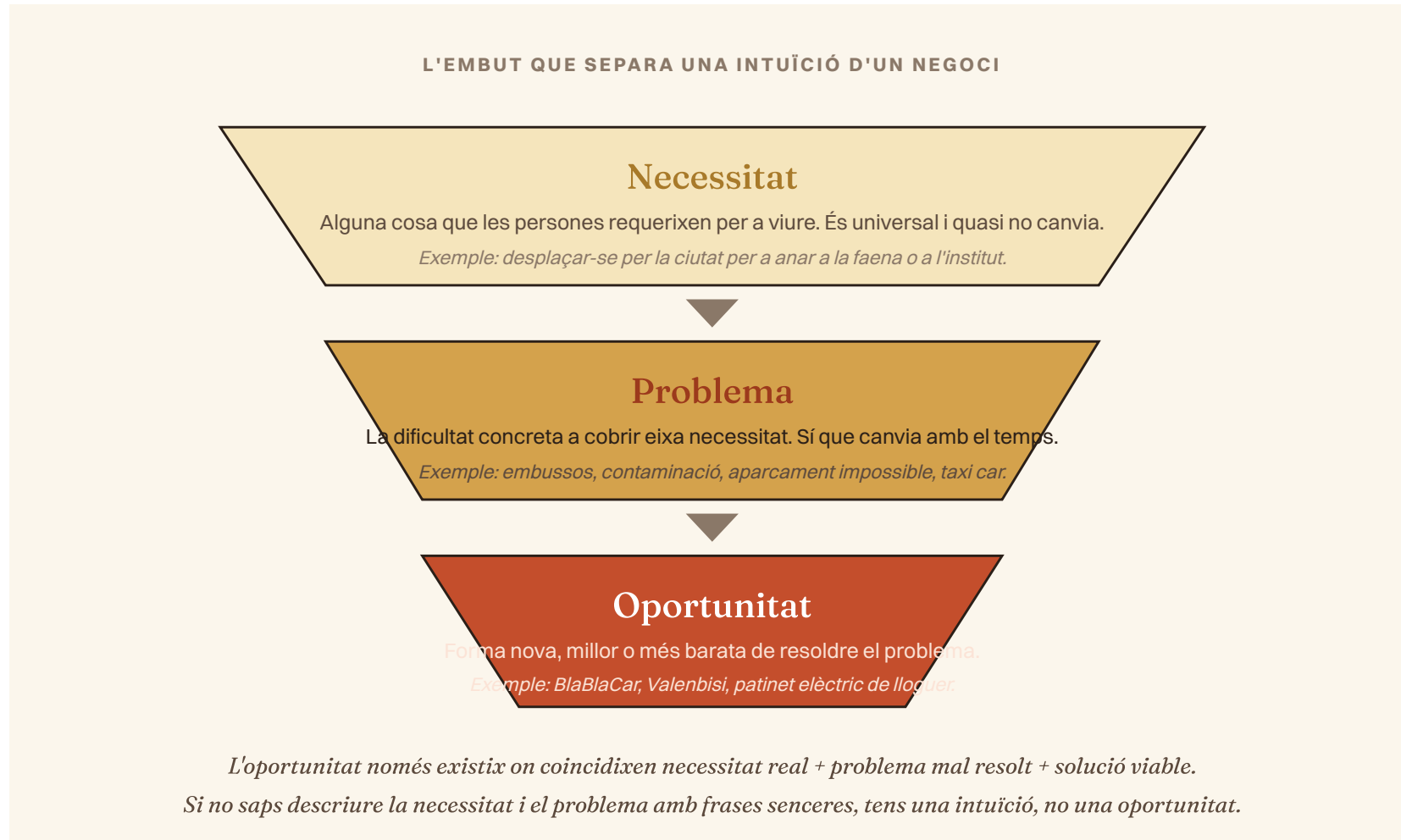
Mirar l'entorn: de la necessitat a l'oportunitat

Les idees no cauen del cel: naixen de creuar el que saps fer amb el que passa ahí fora.

Sis finestres per a mirar l'entorn: Política, Econòmica, Social, Tecnològica, Ecològica i Legal.

L'embut s'estreny: una oportunitat exigeix necessitat real, problema mal resolt i solució possible.

Tres línies del diari de molèsties

SITUACIÓ	QUÈ VA MOLESTAR	POSSIBLE SOLUCIÓ
Parada del bus, 7:45	Arriba 15 minuts tard i l'app no avisa	Avís automàtic si el retard passa de 5 minuts
Menjador de l'institut	Cua de 20 minuts i de vegades s'acaba el menú	Reserva del menú per torns a primera hora
Casa de ma güela	No s'aclarix amb l'app del banc sense oficina	Taller de banca digital al centre de majors

Anota sense filtrar durant una setmana i filtra el diumenge. Entre un 10 i un 20 % tenen potencial real.

Wallapop, Barcelona, 2013

*Una necessitat antiga (vendre el que està usat), un problema mal resolt
i una tecnologia nova a totes les butxaques.*

profedeconomia.es

Foto: Magn 1234, CC BY-SA 4.0 vía Wikimedia Commons

El mapa d'empatia: la güela de Marina, 78 anys

QUÈ VEU, SENT, PENSA I SENT

- Veu icones menudes, una pantalla que no es llig al sol i un caixer a dotze quilòmetres.
- Sent «mare, no polses ahí» i notícies sobre estafes per telèfon a majors.
- Sent vergonya per no saber i por que li buiden el compte.

QUÈ DIU I FA, QUÈ LI FA MAL, QUÈ GUANYA

- Diu que no ho necessita, però guarda els diners a casa i espera al dissabte.
- Li fa mal dependre d'altres i sentir-se tractada com un problema.
- Guanya autonomia i tranquil·litat si algú l'acompanya fins que isca a soles.

§ 6

Emprendre amb ètica

Tota empresa deixa una petjada, encara que no s'ho propose. Emprendre bé és decidir quina des del primer dia.

Els ODS com a brúixola

John Englart (Takver), CC BY-SA 2.0 vía Wikimedia Commons

Marxa pel Clima, Madrid, COP25 (2019). Un projecte tria de tres a cinc ODS amb un indicador cada un, no els dèsset.
profedeconomia.es

Quatre senyals per a detectar el greenwashing

- 01 Xifres concretes i verificades per tercers, no adjectius com eco, natural o conscient.
- 02 Certificacions reconegudes amb certificadora identificada: B Corp, Fairtrade, FSC, EU Ecolabel.
- 03 Coherència entre el missatge i el negoci principal: un detall verd no compensa una activitat que contamina.
- 04 Transparència sobre el que no es complix: les memòries creïbles inclouen objectius no assolits.
- 05 Des de 2026 la Directiva (UE) 2024/825 prohibix les afirmacions ambientals genèriques sense proves.

La Fageda ven iogurts competint amb Danone i reinvertix l'excedent a donar...

A Una ONG que finança la seua activitat venent productes

B Una empresa social: ven al mercat i la seua missió principal és social

C Una empresa normal amb un bon programa de donacions

D Un cas de greenwashing

Solució: B. Competix venent iogurts i, ahora, el seu fi principal és l'ocupació digna. El propòsit no és un capítol a banda: és el model de negoci, la figura que reconeix la Ley 5/2011.

Abans de tancar la unitat

- ☐ Sabries definir què és emprendre i posar un exemple espanyol de cada una de les tres formes.
- ☐ Sabries desmuntar amb dades els mites de l'heroi solitari, el garatge, el jove geni i l'amant del risc.
- ☐ Sabries distingir mentalitat fixa i de creixement i citar tres estratègies davant del fracàs.
- ☐ Sabries aplicar el brainstorming i SCAMPER a un producte o servici del teu entorn.
- ☐ Sabries usar PESTEL, el diari de molèsties i el mapa d'empatia per a passar d'una molèstia a una oportunitat.
- ☐ Sabries reconèixer una empresa social, triar tres ODS amb indicador i detectar el greenwashing.

Fins aquí la teoria

Continua al llibre de la unitat.